KVINDEN OG SAMFUNDET

Udgivet af Dansk Kvindesamfund

Nr. 23. | Kontor: Nørregade 33, St. | 15. November 1902. | Udgaar hveranden Lørdag. | 18. Aarg.

Julie Laurberg,
Fotograf.
Hotel du Nord.
Indgang ad Porten. Elevator.

EMMY THULSTRUP.
Hjemmelavet Konfekt,
tilkendt eneste
HÆDERS-DIPLOM VED KVINDERNES UDSTILLING 1895.
Panoptikon B, 1ste Sal o. G.
Telefon 26543.
Udenbys Juleordre bedes helst indg. inden 15. December.

Marie Steffensens Skole
for Snitmønstertegning,
Tilskæring og Kjolesyning,
Næste Kursus begynder 5.—6. Jan.
Iudmeldelser modt. inden 22. Decbr.
Zinnsgade 2, 2. Sal.

„Bog og Naal“,
nordisk Tidsskrift for kvindelig Opdragelse og Undervisning, er Organ for Foreningen „Den danske Pigeskole“ samt for Foreningerne inden den norske Pigeskole. „Bog og Naal“ udgaar en Gang om Maaneden. Det koster 75 Øre Kvartalet og kan bestilles paa ethvert Postkontor i Danmark, Norge og Sverige samt paa Bladets Ekspeditionskontor i Silkeborg.

Dansk Kvinderaad.

Under Formandens Fraværelse (fra November—Februar) bedes man i alle Forretninger vedrørende D. K. R. henvende sig paa Kontoret, Nørregade 33 St., hvor Sekretæren træffes hver Fredag Kl. 12—2.

Frederiksborg Husholdningsskole.
Hjem og Skole for unge Piger.
Nyt Kursus fra Novbr. til April.
Program sendes og Indmeldelse modtages af Bestyrerinderne
Alvilda Jakobsen, udd. Skolekøkkenlærerinde.
Kirstine Bonde.

Kvinden og Samfundet.

Opmærksomheden henledes paa, at „Kv. og Samf.“ giver Abonnentsamlere den sædvanlige Boghandleravance: 40 % saaledes, at man for hver til Kontoret, Nørregade 33, St., **indsendt Kvittering fra Postvæsenet** paa en Abonnent (dog mindst 5 ad Gangen) vil faa 20 Øre — 1 Kr. for 5 ny Abonenter — tilbagesendt.

Kvindelige Telegrafister.

—o—

Atter bebudes Rigsdagens Behandling af Telegrafvæsenets Lønningslov. Aar ud og Aar ind har de heri interesserede haabet og ventet paa et gunstigt Resultat, stadig er man bleven skuffet, vel ingensinde saa bittert som efter sidste Samling. Udsigterne syntes saa lovende, den trange Tid maatte være forbi, nu var der baade Evne og Vilje til at hjælpe. Da lød atter ved Samlingens Slutning det nedslaaende, „der maa ventes“, og Skuffelsen blev denne Gang for manges vedkommende til Sorg. Et Lyspunkt, der manede til endnu ikke at opgive alt, var den gode og alle rimelige Fordringer tilfredsstillende Lønningslov, Postvæsenet fik, og den var navnlig et Lyspunkt for Kvinderne. En mere human og tidsvarende Lov, kunde de ikke ønske sig.

Her mærkedes nye og bedre Tider. Alle gamle Fordomme vare som blæste bort. Teorien om samme Pligter og Rettigheder var endelig anvendt i Praksis. Adgang til Ansættelse, Uddannelse og Oprykning, alt var fælles og ens for Mænd og Kvinder. Saavel i som udenfor Rigsdagen har Rigsdagsmænd udtalt, at Post og Telegrafvæsenet skulde saa vidt muligt, ligestilles. Det er da de kvindelige Telegrafisters Haab, at de maa faa samme gode Vilkaar at arbejde under som Kvinderne i Postvæsenet. Ansættelse vil nok fremdeles opnaas saavel i Telegraf som Postvæsenet, da det tør siges, Kvinderne gennemgaaende har arbejdet saa samvittighedsfuldt og pligtopfyldende, at der næppe kan være nogen rimelig Grund til at udskyde dem. Derimod bar Kvinderne hidtil været udelukkede fra de Kursus, Staten i de senere Aar frit har aabnet til unge, mandlige Telegrafisters Uddannelse. I Sverrig, hvor Statens Kursus er fælles for Mænd og Kvinder, erklærer Administrationen, at Kvinderne er meget flittige og følger godt med. Det samme Resultat vil sikkert kunne opnaas herhjemme, om der maa blive givet Lejlighed til at vise den gode Vilie.

Indtil 1889 vare mandlige og kvindelige Telegrafister ligestillede, Loven nedsatte da de kvindelige Funktionærers Løn, og denne Foranstaltning har været skæbnesvanger. Det er nemlig ikke alene et pekuniært Tab, Kvinderne derved har lidt; deres Stilling er i det hele taget bleven forrykket og vanskeliggjort. Iblandt Mændene er den Opfattelse bleven gældende, at det Arbejde, som bliver bedst betalt, maa ogsaa være mest værd, I Følge denne Betragtning nedsættes Kvinderne fra at være sideordnede til at blive underordnede, ligesom en Del af den Glæde og Tilfredsstillelse, samvittighedsfuldt Arbejde ellers yder, bliver dem berøvet. Forholdene forværres yderligere derved, at Kvinderne, ikke bliver ansatte i overordnede Stillinger som Overtelegrafister og Bestyrere. Da Tiden nu er moden til, at der i det nye Skolereform-Forslag kan tales om Overlærere og Overlærerinder, kan der vel ogsaa blive Tale om Overtelegrafister og Overtelegrafistinder. Stillingen som Bestyrer af Stationer med fast aarlig Godtgørelse er stadig bleven udfyldt paa tilfredsstillende Maade af Kvinder, da samme Stilling med Statsansættelse ikke paalægger flere Pligter, er Vejen vel banet i denne Retning. Det er da vort Haab til dem, der skriver Lovene, at Telegrafvæsenets Lønningslov bliver ens for Mænd og Kvinder, saa der kan blive ligesaa megen Glæde i Telegrafvæsenet over de nye og bedre Tider, som der nu maa være i Postvæsenet.

X

Fællesskolen i England.

Foredrag af *Elly Nienstadt.*

(Fortsat).

—o—

Den før nævnte Skole var vistnok den første Fællesskole i England for Elever fra det 7. indtil det fyldte 14. Aar. Den blev grundet i 1873 og er beliggende i en af Manchesters Forstæder.

Den daværende Bestyrer var en Original. Han gik ikke den slagne Landevej.

Forældrene rystede vel undertiden paa Hovedet over hans Undervisningsmetode. Naar han i Geografi f. Eks. i Stedet for at begynde med Verdenskortet — som dengang var den mest autoriserede Maade at lære Geografi paa — lærte os ude i Naturen hvor Nord, Syd, Øst og Vest var, naar han lærte os, at Manchester ligger ved den lille Flod Irwel, som atter udmunder i Merseyea, naar han saa en skøn Dag spaserede med en Klasse eller hele Skolen til den sorte stinkende Flod og fortalte os, at Vandet var bleven saa sort og hæslig af vore Fabriker, vor Bys Industri, mente vistnok mange Fædre og Mødre, at det var ret overflødigt for os at vide, vi Børn derimod var henrykte, glødende af Begejstring, ivrige for at lære mere, komme længere ud i Verden.

Og det samme var Tilfældet med Historien. Det første historiske Data, jeg nogensinde lærte i Livet var: „Den første Jernbane mellem Manchester og Liverpool blev aabnet 1830.“ Og om det for os Manchester Børn saa betydningsfulde Faktum, lærte vi alle Detailler, indtil Begivenheden med dens Følger for Englands Udvikling stod lyslevende for os. Og derfra blev vi ført udefter til andre historiske Fakta, altid, saa vidt det var muligt, fra det os bekendte til det fjernere liggende.

Ensidig var det maaske: Jeg tror aldrig, at man i den Skole naaede længere end til de engelske Konger, Englands Forfatning, Englands Krigshistorie; men et er sikkert, vor Interesse blev vakt, vor historiske Sans udviklet, saa at vi senere med Udbytte kunde læse og studere videre alene.

Jeg glemmer aldrig een Dag. Det var Eksamen, eller det, der i den Skole blev kaldt for Eksamen, en mundtlig Overhøring i Forældrenes Nærværelse. Alt var gaaet efter Ønske, indtil Bestyreren, lige før Slutningen, spurgte, om nogle af Forældrene kunde have Lyst til at stille et Spørgsmaal.

En tysk Dame rejste sig og spurgte Klassen, om de kunde sige hende, hvor og hvornaar Morten Luther var bleven født.

Dødsstille i Stuen, indtil Bestyreren rejste sig og paa sin værdige, afmaalte Maade sagde:

„Det er en Begivenhed som foreløbig ikke har nogen som helst Interesse for mine Elever og ikke kommer dem ved.“

Damen satte sig, ikke saa lidt betuttet. Hun har sikkert været oprørt, hun kritiserede ikke saa lidt for sig selv og med andre, men jeg har senere hørt hende anerkende, og deri har vist alle været enige med hende, at Aanden, Tonen i Skolen ikke kunde være bedre. Det var ikke alene en Fællesskole, det var tillige et lille demokratisk Samfund, hvor Ansvarsfølelsen og Æresfølelsen blev vakt og fremelsket allerede hos de yngste Elever. Vi følte alle, at vi tilhørte et lille Samfund, hvor vi var medansvarlige, hjalp til at holde Orden, havde smaa Pligter at udføre. Hver Fredag Eftermiddag (Lørdag var en hel Fridag som i de fleste engelske Skoler) blev den sidste Time viet til noget vi kaldte „General Meeting“ en Slags Generalforsamling, hvor hele Skolen mødte under Bestyrerens Forsæde, hvor Skolens Anliggender blev drøftet. Der havde vi Børn ogsaa Lov til at fremføre vore Ønsker og Krav, foreslaa en ny Leg indført i Frikvarteret, foreslaa hvem der skulde være „Monitor“, Ordensopretholder for den kommende Uge m. m.

Med lige stor Iver og Venlighed drøftede Lærerne vore Forslag og Planer. Vi blev tidlig øvet i den parlamentariske Form og i at udtrykke os klart og kort. Alle kunde vi bede om Ordet. Kun to Ting blev forlangt: „At vi vidste, hvad vi vilde sige, og hvordan vi vilde sige det.“ Disse barnlige, stammende Forsøg saasom, „jeg tænkte, jeg troede, jeg mente“, blev uvægerlig afbrudt med et bestemt, skønt venligt: „Du har ikke noget at tro, tænke eller mene, Du maa vide. Sæt Dig ned, og naar Du véd, hvad Du vil sige, saa kan Du rejse Dig igen og fortsætte.“

Alle var vi fuldstændig ligestillede, Drenge saavel som Piger. Blev der overhovedet gjort nogen Forskel saa var det maaske i Pigernes Gunst, men derom var der kun Tale i Sportsspørgsmaalet. Der kunde det hænde, at hvis to eller tre trængte sig om det store Tov, og der var en lille Pige iblandt dem, at Drengene maatte høre: „I maa vente, lad hende først, I er jo de stærke“, eller „I er jo Drenge“. Men tilbage til vor „General Meeting“. Jeg har nævnt Ordet Ordensopretholder og har fortalt, at vi Børn valgte dem. (Der var altid 4, 2 Drenge, og 2 Piger). Ja, vi valgte, og vor lille Stats Konge eller Præsident stadfæstede Valget. (Sluttes.)

BØGER.

—o—

Karin Michaëlis: Lillemor. (Gyldendal).

Fru Michaëlis' Talent har ved denne Bog gjort et Kæmpeskridt frem imod det noget nær fuldkomne. Rankt og særegent staar det der i fuld Blomst, frigjort for alle skæmmende Knopskæl. Saa klart er denne unge Kvindeskikkelse gennemtænkt, saa nænsomt er Linjerne optrukne, og Farverne yndefuldt afdæmpede, som paa et af de gamle Portrætter, der rører os ved deres rige Indhold.